

*mer glede –
mindre utgifter*

LEDSAGERBEVIS FOR FUNKSJONSHEMMEDE

Statens råd for funksjonshemmede

Basketballkamp i Bergen, foto: Pia Mørk Andreassen

Hva er ledsagerbevis?

Ordningen med ledsagerbevis er for funksjonshemmede som har behov for følge eller assistanse for å gå for eksempel på kino, idrettsarrangement, teater, konsert, i svømmehall, eller å reise kollektivt.

Det er den enkelte kommune som bestemmer om de vil innføre ordningen, og det er kommunen som utsteder kortet i den funksjonshemmede søkerens navn. Kortholderen velger selv ledsager og kan ha ulike ledsagere.

I dag har ca. 300 kommuner ordningen med ledsagerbevis og ca. 8000 personer har beviset.

Hvor gjelder kortet?

Ledsagerbeviset skal gjelde i hele landet der arrangører, transportselskap eller institusjoner som krever inngangspenger har akseptert ordningen.

Du må selv ofte undersøke

Fordi kortet ikke er akseptert alle steder, må en selv ofte undersøke om kortet aksepteres på det aktuelle stedet. Den instansen i kommunen som utsteder kortet, vil også ha kunnskap om hvor kortet gjelder i kommunen, i nabokommuner og i fylket.

Hovedregelen

Ledsagerbeviset gir ledsageren fri adgang til de stedene og arrangementene som aksepterer ordningen. Den funksjonshemmede som er eieren av beviset/kortet, betaler selv gjeldende inngangspris.

Riksteatrets forestilling
«ZOOM»,
foto: Christian Elgvin

Variierende rabatter

Hva som er gjeldende pris på billetten fastsettes av arrangøren eller transportselskapet.

Noen vil kreve full pris av kortholderen dersom ledsager går gratis. Andre vil i tillegg gi rabatt på full pris til kortholderen, dersom denne for eksempel er trygdet.

NSB/tog aksepterer ledsagerbevis for hele landet, men gir 50% rabatt til kortholderen og 50% til ledsageren på full pris. Dette gjelder også en del buss- og båtselskaper.

Veiledende retningslinjer

Statens råd for funksjonshemmede har utarbeidet veiledende retningslinjer med utfyllende merknader. Disse finner du på rådets internettsider: www.srff.dep.no under informasjon om ledsagerbevis. Du kan også ringe 22 24 85 57 og få dem tilsendt.

Retningslinjene er utarbeidet i samarbeid med flere kommuner og fylkeskommuner.

Vi anbefaler at de veiledende retningslinjene legges til grunn når en skal innføre ledsagerbevis i kommunen. Ordningen skal gjelde i hele landet og da er det viktig at vi får en mest mulig lik praksis. Det betyr ikke at en ikke kan tilpasse retningslinjene til behov en ser i sin egen kommune. Dette kan for eksempel gjelde aldersgrenser både for kortholderen og ledsageren, eller hvor mange år kortet skal være

gyldig for. Det vil også kunne variere hvor mye dokumentasjon den enkelte kommune ønsker for å utstede ledsagerbevis.

Søknad

Ordningen med ledsagerbevis administreres enten av kulturetaten eller helse- og sosial-etaten i de fleste kommuner. Men det finnes kommuner som har lagt administrasjonen til andre etater.

I små kommuner ser en ofte ikke behovet for omfattende dokumentasjon i forbindelse med en søknad om ledsagerbevis, fordi en ofte kjenner søkerens behov fra før. I noen av de større kommunene kreves ofte mer dokumentasjon og uttalelse fra fagperson, fordi saksbehandleren ikke alltid kjenner søkerens bakgrunn. Uansett bør det være et mål å ha et søknadsskjema som er så enkelt som mulig, med en tilsvarende enkel saksbehandling, samtidig som en ivaretar behovet for nødvendig dokumentasjon.

Forslag til søknadsskjema ligger også på www.srff.dep.no

Kortet

Det er utarbeidet en felles mal for ledsagerbeviset (følgjekortet på nynorsk), som du finner sammen med retningslinjene på rådets internettsider. Skal kortet bli akseptert over hele landet må det ha et enhetlig utseende. Blant annet har NSB satt dette som krav for å akseptere ordningen. De fleste kommuner trykker også kommunevåpenet på kortet, slik at kortet får et mer offisielt preg.

<p>Ledsagerbevis</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 40%;">Kommunevåpen</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 40%;">Bilde</div> </div> <p>..... kommune</p> <p>Navn: Adresse:</p> <p>Har behov for ... ledsager(e)</p> <p>Gyldig til:</p> <p>..... Dato Signatur</p>	<p>Ledsagerbevis</p> <p>Holdere av dette kortet gis anledning til å ha med seg ledsager gratis inn på de steder som aksepterer ledsagerordningen. Kortholder betaler gjeldende billettpris.</p>
--	--

Anvendelse i kommunene

I kommuner som har innført ledsagerbevis er ordningen at kortet gjelder på alle kommunale institusjoner som har inngangspenger, for eksempel svømmehall og kino. Kommunene stiller også vanligvis krav om at foreninger, institusjoner og arrangører som mottar økonomisk støtte fra kommunen skal akseptere ordningen med ledsagerbevis. I tillegg er det i noen kommuner inngått avtale med private arrangører uten offentlig støtte, som for eksempel treningssentra.

I de kommunene hvor en har ordningen med ledsagerbevis og bruker de veiledende retningslinjene, skal alle som har dette kortet behandles på samme måte, enten en er innbygger i kommunen eller kommer fra et annet sted i landet.

Anvendelse i fylkene

Noen fylkeskommuner har i flere år samarbeidet med kommunene for å få ledsagerbeviset akseptert. I andre fylkeskommuner er arbeidet kommet kortere.

Fylkeskommunen kan stille krav til institusjoner, arrangører og transportselskap som mottar økonomisk støtte fra fylkeskommunen, at de skal akseptere ordningen med ledsagerbevis.

I for eksempel Vestfold, Vest-Agder og Nord-Trøndelag har fylkeskommunen inngått avtale med busselskapene at ledsagerbeviset kan brukes på alle busser i fylket. I Møre- og Romsdal er det inngått avtale med fylkesbåtene, det vil si ferger og hurtigbåter. Det er liknende avtaler med transportselskaper også i andre fylker, men ikke i alle. I Vestfold er det avtale med Vestfold Festpillene som har arrangementer over hele fylket.

Riksdekkende anvendelse

- Norges idrettsforbunds arrangementer
- Riksteateret
- Rikskonsertene
- Riksfergene
- NSB/tog, 50% for den funksjonshemmede, 50% for ledsager på full pris.
- Norlandia-hotellene, ledsager gratis i dobbeltrom med frokost

Kulturdepartementet

har fastsatt følgende regel for alle i landet som driver kulturformidling mot billettsalg og som mottar økonomisk tilskudd fra Kulturdepartementet:

"Det er en forutsetning for tilskuddet at alle innehavere av ledsagerbevis for funksjonshemmede som kjøper billett til full pris til et arrangement gis rett til gratis billett for sin ledsager".

Fra venstre: NSB/tog, foto: NSB, Nordlandiahotellet på Karl Johansgate i Oslo, foto: Steinar Bergh, Grappa Sokora turnerer med Rikskonsertene, foto: C. Dynna.

Fra venstre: Vestfold festspillene 2001, «Viva Brasil» konserten på Slottsfjellet i Tønsberg, foto: Vestfold Festspillene, Fergen Larvik-Kristiansand, foto: Color Line, Vestfoldbussene trafikkerer store deler av fylket. Foto: Trond Myhre.

Eksempel Vestfold

Samtlige 15 kommuner i Vestfold har siden 1998 innført ordningen med ledsagerbevis. Kortet aksepteres på lik linje over hele fylket enten du er fra en av kommunene i Vestfold eller er på besøk fra en kommune ellers i landet som har innført ordningen. Sekretæren for det fylkeskommunale rådet for funksjonshemmede koordinerer samarbeidet mellom kommunene. Hun rapporterer at ordningen nå fungerer fint i hele fylket. De hadde noen små innkjøringsproblemer i starten, da ordningen ikke var så kjent.

I Vestfold aksepteres ledsagerbeviset på alle busser og ferger, der kortholderen får 50% og ledsageren 50% på full pris. Alle arrangementer i regi av Vestfold fylkeskommune eller de som mottar tilskudd fra fylkeskommunen skal akseptere ledsagerbeviset. Dette gjelder bl.a. museene i fylket, idrettshaller, idrettsparker og Vestfold Festspillene. Videre gjelder det konserter og forestillinger i kulturhus og kirker.

I noen av kommunene i Vestfold er det inngått avtale også med andre private arrangører. I Larvik kommune kan ledsagerbeviset bl.a. brukes på treningssenter og sportssenter, samt i forbindelse inngangspenger på hoteller og lignende som arrangerer konserter eller driver diskotek.

I 2001 var det over 700 personer med ledsagerbevis i Vestfold.

Kontakt for mer informasjon:

Vestfold fylkeskommunale råd for funksjonshemmede
v/ rådssekretær Anne Herwell
Svend Foyngate 9
3126 Tønsberg
tlf. 33344011/33344000
e-post: anne.herwell@vestfold-f.kommune.no

Eksempel Nord-Trøndelag

Samtlige 24 kommuner i Nord-Trøndelag hadde i 2001 innført ordningen med ledsagerbevis. Kortet har i hovedsak det samme bruksområdet som i Vestfold. I dette fylket er det svært mange arrangementer i regi av frivillige lag og organisasjoner.

I Nord-Trøndelag får kortholderen 50% rabatt på buss og hurtigbåt dersom vedkommende er trygdet, og betaler vanlig pris hvis en er yrkesaktiv. Ledsageren reiser gratis.

Fylkesrådet for funksjonshemmede i Nord-Trøndelag har gjennomført en evaluering av ordningen med ledsagerbevis både blant de som har kortet, de ansvarlige i kommunene og busselskapene:

De som har fått kortet er stort sett fornøyd med ordningen. Mange har brukt kortet på buss, tog og ferge, og det har gått greit. Likevel har noen få opplevd at kortet ikke har blitt akseptert fordi arrangøren ikke kjenner eller ikke aksepterer ordningen.

De ansvarlige i kommunene er også i hovedsak fornøyd med ordningen. Mange av

kommunene har en saksbehandlingstid på under en uke, og ingen bruker mer enn tre uker på å utstede et ledsagerbevis.

Busselskapene i Nord-Trøndelag rapporterer heller ikke om noen problemer. De har ikke så mange med ledsagerbevis som benytter bussene at det har noen økonomiske konsekvenser for selskapene.

I 2001 var det over 500 brukere av ledsagerbevis i Nord-Trøndelag.

Kontakt for mer informasjon:

Fylkesrådet for funksjonshemmede i Nord-Trøndelag
v/ rådssekretær Elsa Skevik/Ingrunn Amdahl
Fylkets hus,
7735 Steinkjer
tlf. 74 11 10 00
e-post: elsa.skevik@nord-trondelag-f.kommune.no
ingrunn.amdahl@nord-trondelag-f.kommune.no

Fra venstre: Simulator i Olympiaparken på Lillehammer, foto: Olympiaparken, Quality Hotel Grand på Gjøvik, foto: Quality Hotel Grand, Raufoss Badeland, foto: Raufoss Badeland.

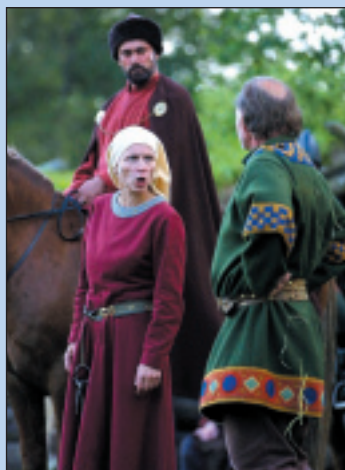
Eksempel Gjøvik og nabokommuner

I Gjøvik kommune blir ordningen administrert av kulturetaten. Ordningen har kommunen hatt siden 1995 og i 2001 var det 110 brukere. Kortet blir brukt først og fremst i forbindelse med besøk på kino, i svømmehall og på bybussen. Det er et nært samarbeid med nabokommunene Østre Toten og Vestre Toten når det gjelder ulike tilbud, bl.a. Raufoss badeland. Også i Lillehammer er det flere tilbud som kan være aktuelle for de som har ledsagerbevis, f. eks. Maihaugen og Olympiaparken. I Gjøvik kan kortet brukes bl.a. på idrettsarrangement og kultur-

arrangement i Tranberghallen og Gjøvik Olympiske fjellhall. Quality Grand hotell i Gjøvik aksepterer også ledsagerbevis og gir gratis overnatting for ledsager i dobbeltrom med kortholderen.

Kontakt for nærmere informasjon:

Kulturetaten i Gjøvik kommune
v/ fritidskonsulent Ola Narten Svendsen
serviceboks 39,
2810 Gjøvik
tlf. 61189622
e-post: ola-narten.svendsen@gjovik.kommune.no

Fra venstre: Spelet om Heilag Olaf på Stiklestad, Verdal, foto: Leif Arne Holme og Stiklestad nasjonale kultursenter. Buss-selskapet TrønderBiler har ruter i hele Nord-Trøndelag, foto: TrønderBiler.

Eksempel Trondheim

Ordnningen med ledsagerbevis ble innført i desember 2000 og pr. august 2001 var det 370 brukere i Trondheim. Ansvarlig faglig instans for ordningen er kommunaldirektøren for kultur, mens den daglige administrasjonen er lagt til Byåsen servicekontor for helse- og omsorgstjenester/ transporttjenesten. Som i andre kommuner som har innført ordningen, var det noen misforståelser i starten både blant brukere og på noen brukssteder. Men etter en innkjøringsperiode fungerer systemet fint. Søknadsbehandlingen tar ca. én uke.

Kortet brukes mest på kino, svømmehall, teater og konserter. Trøndelag teater, OlavsHallen og Nidarosdomen er tre kjente brukssteder for kortet. Det brukes også i forbindelse med festivaler som Olavsfestdagene og Trondheim Jazzfestival. Ledsagerbevis fra andre kommuner i landet kan brukes på lik linje med kort utstedt i Trondheim.

Kontakt for nærmere informasjon:

Faglig instans: Kommunaldirektøren for kultur
v/ enhetsleder Karin Amble
Brøsetveien 168,
7004 Trondheim
tlf. 72547417
e-post: karin.amble@trondheim.kommune.no

Administrasjon: Byåsen servicekontor for helse- og omsorgstjenester/transporttjenesten
v/ Unni Tjønndal,
Hospitalløkken 20 B,
7004 Trondheim
tlf. 72540970 faks 72547147

Fra toppen: Forestillingen «YLVIS» i OlavsHallen, med brødrene Bård og Vegard Ylvisåker, Fassade OlavsHallen, foto: OlavsHallen Olavsfestdagene i Trondheim - ridderforestilling, Foto: Trondheim kommune.

Noen spørsmål ... og svar

Hva med ledsagerbevis i forhold til støttekontakt-tjenesten?

Ledsagerbeviset kan selvsagt også brukes sammen med en støttekontakt. Ellers er ledsagerordningen og støttekontakt-tjenesten helt uavhengig av hverandre.

Hva med tapte billettinntekter?

Norges Idrettsforbund, busselskap og andre melder at de ikke ser dette som noe problem. Idrettsforbundet får rapport om det motsatte, ordningen øker besøket og dermed også inntekten.

Hva med refusjonsordninger?

Refusjonsordninger anbefales ikke. Det krever arbeid, slik at vinninga lett går opp spinninga. Mange arrangører og transportører har allerede offentlig støtte. Mener f.eks. en konsertarrangør at en påføres et urimelige tap, kan en eventuelt ha et visst antall plasser for besøkende med ledsager.

Gutt og sel.
Foto: Akvariet i Bergen.

Tilgjengelig buss i Kristiansand.
Foto Inge Os, Vest-Agder Kollektivtrafikk

Mer informasjon:

Nærmere opplysninger om ordningen med ledsagerbevis får du hos rådssekretærene i de fylkeskommunale rådene for funksjonshemmede (Ring fylkeskommunen - for Oslo, ring Rådhuset)

eller

Statens råd for funksjonshemmede

Postboks 8192 dep, 0034 Oslo

Tlf 22248557

Internett: www.srff.dep.no

E-post: postmottak@srff.dep.no

ISBN nr.: 82-92174-02-8

Tekst og fotored.: Steinar Bergh

Design og produksjon: April Reklamebyrå as, Oslo

Opplag: 3000

Ferge på Hjørundfjorden. Foto: Møre og Romsdal Fylkesbåtar.

Fløibanen i Bergen.
Foto Fløibanen AS.